

TAYYÂR-ZÂDE ATÂ
OSMANLI
SARAY TARİHİ
Târîh-i Enderûn

-II-

Hazırlayan
MEHMET ARSLAN

KİTABEVİ

KİTABEVİ • 440
Osmanlı Tarih Kaynakları • 12

Dizi Edidörü
Ali Şükrü Çoruk

Kapak
Özkul Eren

Dizgi/İç Düzen
All-Graf

Baskı
Çalış Ofset
Davutpaşa Caddesi No: 8 Topkapı - İstanbul
Tel: 0(212) 482 11 04

Cilt
Bayrak Matbaası

1. Baskı (600 Adet)

İstanbul, 2010

ISBN: 978-605-4208-72-2 (Tk.)
ISBN: 978-605-4208-74-6 (2. C.)

T.C.
Kültür ve Turizm Bakanlığı
Sertifika No: 0107-34-007408

Online Satış
www.kitabus.com

TAYYÂR-ZÂDE ATÂ

OSMANLI
SARAY TARİHİ

– Târîh-i Enderûn –

- II -

Hazırlayan
Prof. Dr. Mehmet ARSLAN

KİTABEVİ

İçindekiler

Sarây-ı Hümâyûnuñ Her Şu'be ve Cihetlerinden İhrâz-ı Mesned-i Celîl-i Sadâret-i 'Uzmâ İden Zevâtîñ Terceme-i Hâlleri Beyân Olunur	13
Enderûn-ı Hümâyûndan Tefeyyüz İden Birinci Şadr-ı A'zam Hırvatıyyü'l-Aşl Mühtedî Şehîd Mahmûd Paşâ-yı 'Adnî	13
İkinci Şadr-ı A'zam Gedik Ahmed Paşa	18
Üçüncü Şadr-ı A'zam Dâvûd Paşa	19
Dördüncü Şadr-ı A'zam Boşnak Mühtedî Dâmâd-ı Şehriyârî Hersek-zâde Ahmed Paşa	21
Beşinci Şadr-ı A'zam Tavâşî Hâdim 'Alî Paşa	22
Altıncı Şadr-ı A'zam Koca Muştafâ Paşa	23
Yedinci Şadr-ı A'zam Tavâşî Hâdim Arnavud Sinân Paşa	24
Sekizinci Şadr-ı A'zam Dâmâd Mühtedî İbrâhîm Paşa	25
Tokuzuncü Şadr-ı A'zam Arnavud Ayâs Paşa	29
Onuncü Şadr-ı A'zam Arnavud Dâmâd Luţfî Paşa	30
On Birinci Şadr-ı A'zam Hâdim Tavâşî Süleymân Paşa	31
On İkinci Şadr-ı A'zam Hırvatıyyü'l-Aşl Mühtedî Dâmâd Rüstem Paşa	33
On Üçüncü Şadr-ı A'zam Dâmâd Arnavud Kara Ahmed Paşa	35
On Dördüncü Şadr-ı A'zam Boşnak Mühtedî Semîn 'Alî Paşa	36
On Beşinci Şadr-ı A'zam Dâmâd Boşnak Mühtedî Şokullı Mehmed Paşa	38
On Altıncü Şadr-ı A'zam Arnavud Ahmed Paşa	41

On Yedinci Şadr-1 A'zam Arnavud Tavâşî Hâdim Sinân Paşa	42
On Sekizinci Şadr-1 A'zam Hırvatıyyü'l-Aşl Mühtedî Dâmâd Siyâvuş Paşa	46
On Tokuzuncı Şadr-1 A'zam Hâdim Tavâşî Mesîh Mehmed Paşa	47
Yirminci Şadr-1 A'zam Arnavud Ferhâd Paşa	49
Yirmi Birinci Şadr-1 A'zam Magnîsâlı Lala Mehmed Paşa	52
Yirmi İkinci Şadr-1 A'zam Boşnak Silahdâr Dâmâd İbrâhîm Paşa	53
Yirmi Üçüncü Şadr-1 A'zam Firanseviyyü'l-Aşl Mühtedî Cıgala-zâde Sinân Paşa	55
Yirmi Dördüncü Şadr-1 A'zam Hâdim Tavâşî Hasan Paşa	56
Yirmi Beşinci Şadr-1 A'zam Cerrâh Mehmed Paşa	57
Yirmi Altıncı Şadr-1 A'zam Boşnak Silahdâr Yavuz 'Alî Paşa	58
Yirmi Yedinci Şadr-1 A'zam Boşnak Lala Mehmed Paşa	59
Yirmi Sekizinci Şadr-1 A'zam Dâmâd Öküz Mehmed Paşa	61
Yirmi Tokuzuncı Şadr-1 A'zam Kayseriyyeli Halîl Paşa	64
Otuzuncı Şadr-1 A'zam Hırvatıyyü'l-Aşl Şehîd Dilâver Paşa	67
Otuz Birinci Şadr-1 A'zam Boşnak Dâmâd Hâ'in Dâvud Paşa	67
Otuz İkinci Şadr-1 A'zam Lefkeli Muştafâ Paşa	68
Otuz Üçüncü Şadr-1 A'zam Tavâşî Hâdim Gürcî Mehmed Paşa	68
Otuz Dördüncü Şadr-1 A'zam Kemân-keş Kara 'Alî Paşa	69
Otuz Beşinci Şadr-1 A'zam Silahdâr Çerkes Mehmed Paşa	70
Otuz Altıncı Şadr-1 A'zam Filibeli Şehîd Hâfız Ahmed Paşa	71
Otuz Yedinci Şadr-1 A'zam Boşnak Silahdâr Mühtedî Husrev Paşa	72
Otuz Sekizinci Şadr-1 A'zam Sultân-zâde Mehmed Paşa	74
Otuz Tokuzuncı Şadr-1 A'zam Abaza Silahdâr Melek Ahmed Paşa	76
Kırkinci Şadr-1 A'zam Abaza Silahdâr Siyâvuş Paşa	78
Kırk Birinci Şadr-1 A'zam Arnavudluk'dan Mâtlı Tarhuncı Kethudâ Ahmed Paşa	79
Kırk İkinci Şadr-1 A'zam Abaza Silahdâr Dâmâd İbşîr Muştafâ Paşa	81
Kırk Üçüncü Şadr-1 A'zam Malatyalı Silahdâr Dâmâd Süleymân Paşa	82
Kırk Dördüncü Şadr-1 A'zam Arnavud Köprili Mehmed Paşa	83
Kırk Beşinci Şadr-1 A'zam Ayaşlı Nişânî İsmâ'îl Paşa	87

Kırk Altıncı Şadr-ı A'zam Bozoklı Silahdâr Bıyıklı Muştafâ Paşa	89
Kırk Yedinci Şadr-ı A'zam Rûsiyyü'l-Aşl Mühtedî Kavanos Silahdâr Ahmed Paşa	90
Kırk Sekizinci Şadr-ı A'zam Moralı Dâmâd Silahdâr Hüseyin Paşa	91
Kırk Tokuzuncu Şadr-ı A'zam Çorlulu Silahdâr Dâmâd Şehîd 'Alî Paşa	92
Ellinci Şadr-ı A'zam Abaza Silahdâr Süleymân Paşa	101
Elli Birinci Şadr-ı A'zam Silahdâr Şehîd Dâmâd 'Alî Paşa-yı Gâzî	102
Elli İkinci Şadr-ı A'zam Şehrî Silahdâr Dâmâd Mehmed Paşa	122
Elli Üçüncü Şadr-ı A'zam Dimetokalı Silahdâr Seyyid Mehmed Paşa	123
Elli Dördüncü Şadr-ı A'zam Şehrî Silahdâr 'Alî Paşa	125
Elli Beşinci Şadr-ı A'zam Nigdeli Silahdâr Dâmâd Mâhir Hamza Paşa	126
Elli Altıncı Şadr-ı A'zam Silahdâr Şehrî Dâmâd Mehmed Paşa	128
Elli Yedinci Şadr-ı A'zam Silahdâr Nigde'de Arabsun Karyeli Seyyid Mehmed Paşa	131
Elli Sekizinci Şadr-ı A'zam Gâzî Ahmed Paşa-zâde Silahdâr 'Alî Paşa	135
Elli Tokuzuncu Şadr-ı A'zam Husrev Mehmed Paşa	141
Altmışıncı Şadr-ı A'zam Kıbrıslı Mehmed Emîn Paşa	150
Aşıl enderûn-ı hümâyûn ta'bîriyle yâd olunan iç dâ'ire-i hümâyûndan makâm-ı şadârete irtikâ itmiş olan zevâtîñ terâcim-i ahvâlleri yazılmış olduğu gibi bundan soñra sarây-ı hümâyûnuñ her şu'besinden mesned-i şadâreti ihrâz idenleriñ terceme-i ahvâlleri 'ilâve olundu	154
İkincisi Şuffeli Kuyucu Murâd Paşa	156
Üçüncüsü Bostâncı Başı Dervîş Paşa	159
Dördüncüsü Baltacı Naşûh Paşa	160
Beşincüsü Bostâncıbaşı Beşiktaş Mevlevî-hânesi'nin Bânîsi Arnavud Hasan Paşa	162
Altıncüsü Hâşekî Dilâver Paşa	162
Yedincüsü Bostancıbaşı Boşnak Receb Paşa	163

Sekizincisi Tabanı Yaşlı Teberdâr Mehmed Paşa	164
Tokuzuncısı Halvâ-hâneli Boşnak Süleymân Paşa	166
Onuncısı Kalaylıkoz Baltacı Ahmed Paşa	168
On Birincisi Teberdâr Gâzî Mehmed Paşa	170
On İkincisi Bostancıbaşı Şâ'ir Vâsîf Osmân Beg'in Büyük Dayısı Arnavud Halîl Paşa	175
On Üçüncüsü Teberdâr Dâmâd İbrâhîm Paşa	177
On Dördüncüsü Kozbekçi Pandul 'Osmân Paşa	192
On Beşincisi Bostancıbaşı Moldavânî 'Alî Paşa	194
On Altıncısı Teberdâr 'İzzet Mehmed Paşa	195
On Yedincisi Bostancıbaşı Hâfız İsmâ'il Paşa	197
On Sekizincisi Bostancıbaşı 'Abdullâh Paşa	200
On Tokuzuncısı Dâmâd Mehmed 'Alî Paşa	202
Şeyhu'l-İslâmlar	209
Enderûn-ı Hümâyûndan Tefeyyüz İden Şeyhu'l-İslâmların Birincisi Mîrzâ Muştafâ Efendi	210
İkincisi Çerkes Halîl Efendi	212
Üçüncüsü Yâsinî-zâde 'Abdu'l-Vehhâb Efendi	214
Enderûn-ı Hümâyûndan Neş'et İden Kapudânân-ı Deryânın Terceme-i Hâlleridir	217
Birincisi Mahmûd Paşa-yı 'Adnî	217
İkincisi Şokullu Mehmed Paşa	217
Üçüncüsü Dâmâd Küçük Piyâle Paşa	217
Dördüncüsü Silâhdâr Cıgala-zâde Sinân Paşa	218
Beşincisi Filibeli Hâfız Paşa	219
Yedincisi Öküz Mehmed Paşa	219
Sekizincisi Kara Dâvud Paşa	219
Tokuzuncısı Cânpulâd-zâde Silâhdâr Muştafâ Paşa	219
Onuncısı Silâhdâr Muştafâ Paşa	220
On Birincisi Silâhdâr Siyâvuş Paşa	220
On İkincisi Hanya Fâtihi Silâhdâr Gâzî Yûsuf Paşa	220
On Üçüncüsü Silâhdâr Bıyıklı Muştafâ Paşa	221

On Dördüncüsü Silahdâr Ken'ân Paşa	222
On Beşincüsü Silahdâr Muştafâ Paşa	222
On Altıncüsü Muştâhib Muştafâ Paşa	222
On Yedincüsü Kôle Süleymân Paşa	222
On Sekizincüsü Silahdâr Bekir Paşa	223
On Tokuzuncüsü Dâmâd Küçük Hüseyin Paşa	223
Yirmincüsü Husrev Mehmed Paşa	230
Yirmi Birincüsü Dâmâd Mehmed Sa'îd Paşa	230
Yirmi İkincüsü Kîlârî Süleymân Re'fet Paşa	234
Yirmi Üçüncüsü Kıbrıslı Mehmed Emîn Paşa	239
Sarây-ı Hümâyûna Mûte'allık Olanlardan Kapudânlık İle Tefeyyüz İdenlerin	240
Birincüsü Dervîş Mehmed Paşa	240
İkincüsü Arnavud Receb-Paşa	240
Üçüncüsü Maqtûl Ca'fer Paşa	240
Dördüncüsü Deli Hüseyin Paşa	241
Beşincüsü Venik Ahmed Paşa	242
Altıncüsü Kalaylıkoz Ahmed Paşa	242
Yedincüsü Teberdâr Mehmed Paşa	242
Sekizincüsü Bostancıbaşı Hacı Mehmed Paşa	242
Tokuzuncüsü Hâfiz İsmâ'îl Paşa	243
Onuncüsü Hacı Mehmed Paşa	243
On Birincüsü 'Abdullâh Paşa	243
On İkincüsü Firârî Ahmed Paşa	243
On Üçüncüsü Dâmâd-ı Şehriyârî Mehmed 'Alî Paşa	250
Top-hâne-i 'Âmire Muştîri İken İrtihâl-i Dâr-ı Bekâ İden Enderûnî Ahmed Fethî Paşa Merhûmuñ Terceme-i Hâlidir	250
Vükelâ-yı Devlet-i 'Aliyyeden Mehmed Şâdık Rif'at Paşa	253
Terceme-i Hâl-i Silahdâr Süleymân Paşa	257
Terceme-i Hâl-i Mehmed Tayyâr Paşa	259
Terceme-i Hâl-i Servili Selîm Paşa	261
II. CİLDİN İNDEKSİ (Şahıs, Mekan, Eser, Kavim, Millet)	263